

“Zorg goed voor onze stad en voor elkaar. Vaarwel.”

Het zijn de laatste woorden van Eberhard van der Laan als burgemeester van de stad Amsterdam, geschreven op 18 september 2017. Hoe krachtig kan een kwetsbaar mens zijn?!

Er ging zó'n kracht uit van de woorden van Eberhard van der Laan, dat ruim drie weken later, op vrijdagmorgen 13 oktober op de Van Baerlestraat in Amsterdam en de omgeving daarvan als vanzelfsprekend een verkeersblokkade ontstond.

Om 08:25 uur kwam een rouwwagen aanrijden. Hoewel de twee verkeersbanen en de fietspaden vrij bleven, stopten trams en auto's, stapten scholieren en mensen op weg naar hun werk van hun fiets. Het was een onwerkelijk gezicht: geen enkele beweging, midden in de ochtendspits bij het anders altijd levendige Museumplein. Even later zetten zes dragers de kist op hun schouder. Ze gaan de oude hoofdingang van het Concertgebouw binnen, gevolgd door de vrouw en kinderen van Eberhard Van der Laan – Amsterdam stond daar zes minuten stil.¹

In onze huidige cultuur worden wij vooral gestuurd door *krachtwoorden*. We worden opgeroepen krachtvol te zijn, een krachtmens te worden, er worden heel wat krachtoeren verwacht waarvoor enig krachtvoer noodzakelijk kan zijn. Velen schuwen krachttermen in het publieke domein niet. In de politiek hebben we krachtdadige mannen (ja, vooral mannen) nodig met een krachtige geest, we hebben krachtsteden en krachtdorpen bedacht. Achterstandswijken worden krachtwijken – althans dat is de belofte. Kortom, nog even en dan staan we allemaal 'in onze kracht'.

Met dat alles is toch niet zoveel mis? Ook ik vind dat we onze beste krachten mogen inzetten, dat we ook anderen op hun kracht mogen aanspreken. Maar toch: als *kracht* een essentiële *waarde* in onze cultuur is, is dan *kwetsbaarheid* een zwakte, een *onwaarde*? Of heeft kwetsbaarheid zijn eigen kracht? Toen Eberhard van der Laan over zijn 'lieve stad Amsterdam' en zijn inwoners sprak en schreef, was dat geen krachttaal; het waren zachte woorden, uitgesproken door een zeer kwetsbaar mens – maar wat ging van die zachtheid en kwetsbaarheid een geweldige kracht uit. Wat een paradox: krachttaal bijt zichzelf vaak in de staart en leidt niet zelden tot onmacht; kwetsbare woorden kunnen een vele harten veroverende kracht hebben.

Krachtige mensen hebben in de loop van de geschiedenis krachtige, levensreddende daden verricht; ze hebben een eind gemaakt aan barbaarij, volkerenmoord, de holocaust – ik hoef het niet allemaal op te noemen. Maar we hebben ook heel veel te danken aan breekbare, kwetsbare mensen – poëzie en proza, muziek, beeldende kunst – wat zou ons leven arm zijn zonder de werken van hun kwetsbare geest.

Op 29 september was ik gast op een congres van *Dimence Specialistisch Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen*. De begrippen *autisme* en *kwetsbaarheid* stonden centraal. Er was ook een door Dimence georganiseerde expositie van 12 tekeningen in grootformaat van onze

zoon Martijn, tekeningen uit het boek van/over hem. Wat een voorrecht was het dat ze getoond werden en dat ik zovelen daarover mocht vertellen.

Er waren goede sprekers², maar voor mij waren het vooral de twee 'ervaringsdeskundigen' die mij raakten. Hoe één van hen in alle onbevagenheid vertelde hoe hij nog die morgen, op weg naar het congres, in paniek raakte toen hij moest constateren dat

er een treinstoring was en hij door zijn vrouw weer ‘op het goede spoor’ was gezet. Hoe de ander vertelde hoe ook zijn vrouw hem ondersteunde: “Ook als je strompelt kom je vooruit.” Hun levensverhalen, hun – niet zelden humoristische – manier van vertellen, hun begaafdheid, de ongelooflijke opgave die het voor hen was om te leven met kwetsbaarheid zonder zich als slachtoffer te gedragen – ik zag en hoorde Martijn voor me. Wat ging er juist van déze mensen een geweldige levenskracht uit. Maar ik dacht ook: waarom is *kracht* in onze samenleving de vanzelfsprekende norm; waarom moet steeds weer uitgelegd worden hoe het komt dat kwetsbaren zijn zoals ze zijn en waarom hoeven ‘gewone’ mensen hun gedrag niet uit te leggen? Waarom zitten de kwetsbaren in de hoek? Waarom worden ze – ook in de wereld van volwassenen – gepest en vernederd? (Nu ik dit opschrijf hoor ik in mijn hoofd de prachtige aria uit de *Messiah* van Händel – ‘*He was despiced en rejected*’³; ik hoor Nick Cave met de voor Martijn zo troostende woorden ‘*Bless his ever loving heart*’⁴.)

Vandaag ben je krachtig, morgen mogelijk kwetsbaar – het leven heeft ongewilde wendingen. Of is het toch anders? Ben je niet *altijd* én kwetsbaar én krachtig? Dat kwetsbare houden we mogelijk graag verborgen, onze buitenkant is niet onze binnenkant.

Mijn pleidooi: laat je zien zoals je bént, kwetsbaar en krachtig, je wordt er mooier van. Gebruik niet de taal van macho’s, niet de taal van de economisch machtigen die dorsten en hongeren naar nog meer geld in plaats van naar gerechtigheid, niet de taal van autoritaire mensen noch de taal van de straat; spreek en schrijf een taal waarin kwetsbaarheid en kracht elkaar niet uitsluiten maar insluiten. Weet je, als je investeert in liefde word je *kwetsbaar*. Liefde is teer, is breekbaar – liefde is *krachtig*.

Zorg goed voor jezelf, voor onze wereld en voor elkaar.

- 1 Ik was er niet bij, daar in de nabijheid van het Concertgebouw in de Van Baerlestraat, Amsterdam. Ik heb mijn beschrijving ontleend aan de woorden van een journalist van het Parool
- 2 Ik dank de hoogleraar Andries Baart, de geestelijk vader van de presentietheorie en -benadering, voor zijn prachtige lezing over kwetsbaarheid. Iets van zijn woorden vind je in deze blog.
3. Luister, als je wilt, [hier](#) naar deze prachtige aria.
4. Nick Cave zong dit ontroerende lied van de liefde – vermoed ik – toen Martijn ’s nachts zijn *Dagboek van een vermoeide Asperger* schreef – je kunt hem nu [hier](#) horen.

Reageren? klik [hier](#)

